
RIGSREVISIONEN

Notat til Statsrevisorerne om
beretning om modkøb ved køb af
forsvarsmateriel hos udenlandske
leverandører

August
2011

revision
revision
revision

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 5/2010 om modkøb ved køb af forsvarsmateriel hos udenlandske leverandører

28. juni 2011

RN A503/11

**Forsvarsministerens redegørelse af 30. maj 2011
Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 31. maj 2011**

I. Indledning

1. Beretningen handler om modkøb ved køb af forsvarsmateriel hos udenlandske leverandører. Modkøb er et erhvervsfremmetiltag og omfatter det køb af forsvarsrelaterede produkter, som Danmark pålægger udenlandske leverandører at købe hos danske virksomheder, når leverandørerne sælger forsvarsmateriel til det danske forsvar.

Rigsrevisionen igangsatte selv undersøgelsen, fordi vi var blevet opmærksomme på en række eksempler på uenigheder mellem forsvaret og Erhvervs- og Byggestyrelsen om, hvorvidt konkrete indkøb af forsvarsmateriel hos udenlandske leverandører var omfattet af modkøbskrav eller ej.

Formålet med undersøgelsen var at vurdere, om Forsvarsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet i perioden 2007 – medio 2010 havde sikret, at modkøbsordningen virkede efter hensigten.

II. Forsvarets efterlevelse af modkøbsreglerne

2. Statsrevisorerne kritiserede skarpt, at forsvaret i stort omfang ikke underrettede Erhvervs- og Byggestyrelsen, når man købte forsvarsmateriel hos udenlandske leverandører i perioden 2007 – medio 2010. Statsrevisorerne fandt endvidere, at konsekvensen af forsvarets manglende underretning var, at Danmark ikke opnåede det modkøb, der var forudsat i reglerne.

Forsvarsministeren oplyser i sin redegørelse, at Forsvarsministeriet er enig i, at der i en periode frem til aftalens indgåelse havde udviklet sig en utilfredsstillende situation på modkøbsområdet i forholdet mellem Forsvarets Materieltjeneste og Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Jeg vil derfor følge forsvarets underretning af Erhvervs- og Byggestyrelsen og vurdere, om denne er tilstrækkelig til, at Erhvervs- og Byggestyrelsen kan indgå modkøbsaftaler som forudsat i modkøbsreglerne.

3. Det fremgik af Rigsrevisionens beretning, at det ikke var muligt at få det fulde overblik over, hvor mange kontrakter forsvaret ikke havde underrettet Erhvervs- og Byggestyrelsen om, fordi forsvarrets registreringspraksis medførte, at det ikke var muligt at opgøre det samlede antal kontrakter indgået med udenlandske leverandører i perioden 2007 – medio 2010.

Ifølge Forsvarskommandoen var årsagen bl.a., at forsvarrets gældende procedurer for registrering af kontrakter i DeMars ikke blev fulgt konsekvent.

Rigsrevisionen fandt dette særdeles utilfredsstillende. For det første fordi det vanskeliggjorde Erhvervs- og Byggestyrelsens muligheder for at indgå modkøbsaftaler med leverandører, som havde indgået mindre tillægskontrakter, der over en 5-årig periode tilsammen oversteg den daværende grænse på 25 mio. kr. For det andet fordi det begrænsede gennemsigtigheden af forvaltningen af modkøbsaftaler og muligheden for at vurdere, hvordan forsvaret varetog sine forpligtelser på området.

Jeg vil derfor følge forsvarrets arbejde med at forbedre deres registreringspraksis.

4. Det fremgik desuden af beretningen, at økonomi- og erhvervsministeren i 2010 dispenserede fra modkøbskravet ved anskaffelsen af reservedele til EH-101 helikopterne. Af hensyn til gennemsigtigheden af forvaltningen vurderede Rigsrevisionen i den forbindelse, at dispensation fra kravet om modkøb burde have givet anledning til, at Økonomi- og Erhvervsministeriet overvejede at indføre en dispensationsadgang i modkøbscirkulæret med tilhørende retningslinjer for, i hvilke situationer der er hjemmel til at dispensere.

Økonomi- og erhvervsministeren har hertil oplyst, at ministeriet vil følge Rigsrevisionens anbefaling, når modkøbscirkulæret skal ændres i efteråret 2011.

Jeg finder det tilfredsstillende, at økonomi- og erhvervsministeren til efteråret vil indføre en dispensationsadgang i modkøbscirkulæret med tilhørende retningslinjer for, i hvilke situationer der er hjemmel til at dispensere.

III. Aftalen om den fremtidige praksis

5. Statsrevisorerne kritiserede også skarpt, at Forsvarsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet var 2 år om at afklare uenighederne mellem forsvaret og Erhvervs- og Byggestyrelsen om, hvordan reglerne om modkøb skulle fortolkes og forvaltes.

Forsvarsministeren oplyser i sin redegørelse, at Forsvarsministeriet tager kritikken af, at Forsvarsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet var 2 år om at afklare uenighederne mellem forsvaret og Erhvervs- og Byggestyrelsen om, hvordan reglerne om modkøb skulle fortolkes og forvaltes, til efterretning.

Samtidig noterer forsvarsministeren med tilfredshed, at de problemområder, som Statsrevisorerne har kritiseret, er løst med ministeriernes aftale fra juni 2010 om den fremtidige praksis ved indgåelse af modkøbsaftaler.

Økonomi- og erhvervsministeren deler denne opfattelse og oplyser, at det i aftalen er fastlagt, hvordan krav om modkøb skal fortolkes, og hvilke procedurer der skal følges ved indgåelse af modkøbsaftaler.

6. Begge ministre oplyser desuden, at ministerierne som opfølgning på aftalen årligt vil evaluere praksis ved indgåelse af modkøbsaftaler. Økonomi- og erhvervsministeren oplyser, at den årlige evaluering skal sikre, at man undgår for langstrakte processer med at løse uenigheder, som Statsrevisorerne har rejst kritik af. Forsvarsministeren peger endvidere på, at det skal evalueres, om der er behov for at justere aftalen, så den indeholder den fornødne fleksibilitet – både for forsvaret og for Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Jeg finder det tilfredsstillende, at ministerierne årligt vil evaluere praksis i forbindelse med indgåelse af modkøbsaftaler, og jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultaterne af de årlige evalueringer.

7. Det fremgik desuden af beretningen, at det var Forsvarsministeriets vurdering, at kompetencespørgsmålet var uklart, indtil det i juni 2010 blev slået fast i aftalen om den fremtidige praksis, at det er Erhvervs- og Byggestyrelsen, der afgør, om konkrete indkøb er omfattet af modkøbskravet. Rigsrevisionen vurderede derfor, at Økonomi- og Erhvervsministeriet – på baggrund af aftalen om den fremtidige praksis – med fordel kunne have præciseret kompetencefordelingen mellem de 2 myndigheder i det reviderede modkøbscirkulære, der trådte i kraft i november 2010.

Økonomi- og erhvervsministeren har oplyst, at Økonomi- og Erhvervsministeriet vil følge Rigsrevisionens anbefalinger, når modkøbscirkulæret skal ændres i efteråret 2011.

Jeg finder det tilfredsstillende, at økonomi- og erhvervsministeren i efteråret vil præcisere i modkøbscirkulæret, at det er Erhvervs- og Byggestyrelsen, der afgør, om konkrete indkøb er omfattet af modkøbskravet.

IV. Afslutning

8. Jeg har noteret mig, at ministrene har erklæret sig enige i, at modkøbsordningen ikke fungerede efter hensigten i perioden 2007 – medio 2010, og at ministrene vurderer, at problemerne er løst med aftalen om den fremtidige praksis.

Jeg vil følge udviklingen på følgende områder:

- forswarets underretning af Erhvervs- og Byggestyrelsen og indgåelsen af modkøbsaftaler
- forswarets arbejde med at forbedre deres registreringspraksis
- ministeriernes evaluering af praksis i forbindelse med indgåelse af modkøbsaftaler.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo